

migacions, fonents, supositoris, friccions, pilules, polvores, crestiris... Axi mateix entraven en la terapèutica y tenien la seva eficàcia en certes alteracions nervioses, els breus, oracions, aygua beneyta y romiatges a devotes o sanctuaris y també solien esmerçar diverses amulets y abundosos conjurs.

Però, les medicacions capdals eren la triaca y la sagnia, les quals havien ja tant trascendit al públich, eren tan populars que s'usaven de propia iniciativa sense esperar consultació de metge. La triaca la tenien en casa com s'hi tenia l'almèsch y l'aygua ros; y que les sagnies eren sollicitades sense consell del metge ens ho demostra la prohibició als cirugians y barbers de "raure ne adobar a dissapte nit ne en festes que forns no coguen en la nit de aquella festa, ni segnar a die de senyal sino en cas de necessitat a consell de metge, ne de segnar catiu de algú sens licència de son senyor no tenir fanons fóra la cortina de son obredor" ²: lo que vol dir que'ls dies no prohibits podien sagnar sense permís de metge ni de senyor en cas d'esser esclau lo sollicitant y sols atenent la voluntat del qui demanava esser sagnat.

La prohibició de sagnar en dies de colre y en llurs revetlles, dexá de consignarse en la crida feta a 8 d'Agost del any 1437: "Ara hoiats de part del honorable Mostaçaf de la ciutat de Barchinonia: ordenaren los honorables consellers e promens de la dita ciutat, per honor e reverencia de nostre senyor deu e dela gloriosa verge Maria mare uas e de tots los Sants de Paradís, que daqui avant qualsevol Barbers, axi Cirurgians com no Cirurgians, los quals exercesquen llur ofici de Barber en la dita Ciutat, no gosen usar del dit ofici de Barber apellusant ab Tesora o Rahor, ne Rentant lo cap o en altra qualsevle manera, dins llurs obradors ne cases, ne en los alberchs o cases dels ciutadans e habitants dela dita Ciutat en qualsevol hora dels diumenges, de la festa de Nadal, ne en lo jorn del Divendres Sant, ne en les festes de la Verge Maria, les quals son sinch, ne los jorns de les festes de Sant Pere e de Sant Joan bapteste, de Sancta Creu e del Martiri de Sancta Eulalia e de Sant Cosme e Sant Damià cap e Patró del ofici o confraria dels Barbers, ne en los Dissaptes a nits ne en les vigilies o vespres deles

festes dessus dites emprant hi llum de candela o de llumener o altra qualsevol natura de llum, si donchs no era claror del Cel, sots han a cascú e per cascuna vegada x sous" ³.

Sino cayem en la vulgaritat de judicar del pasat desde lo nostre mirador actual y ens fem càrrech d'aquell ambient y de les seves fonts de sapincia medical, capirem perfectament y veurem al claror meridiana el perque de la fantasia terapèutica que d'aci d'allà brollava entre mig del bon sentit; los autors d'aquells temps, influits mes que per la tradició per la rutina, mes que per la experiencia per la llegenda y la superstició que dels uns als altres s'anaven copiant desde Galien, qui, molt mes conegut que Hipocràs, mantenía encara lo prestigi de la seva autoritat, exercien predomini com es natural en la classe mèdica, sobre la qual encara lo *magister dixit* tenia moltes vegades, sino sempre, la valor del *magister probat*.

Siam permesa la transcripció d'algunes indicacions fonamentades solament en la rutina supersticiosa y copsades al etzar d'entre moltes de bon criteri, en lo Tractat de divulgació medical del qui fou Sant Pare Johan XXI, lo *Tresor de pobres*, qu'en l'epoca que'ns ocupa estava, traduït al català, en mans dels metges y de tothom qui no essent metge volgués tenir aprop una consulta terapèutica, sobretòt en les pagesies de montanya.

Aquest Tractat consella donar cervell de llop o de volp o sia guineu, a beure als infants pera prevenir la epilepsia o mal de caure; y pera curarla, "aquella pedra roya qui es trobada als ventrells dels polls dels orenels (*orenetes*), qui la aport ab si, ço es lo pacient, molt hi val per tot cert": O be "fets un anell dor o dargent sobreaurat e fets scriure en la verga del anell a la part de jus, aquests tres noms e fets creu entre cascun nom, axi com aci es: + Gaspar + Melchior + Baltazar +. Els puys mit en qual dit te vuylles del pacient lo dit anell: provat es".

Pera tractar los hemoptoichs recomana la fórmula següent: "cohets de bon vin blanc e clar, de bones figues seques complides de sement de mostaylla e regalicia; e daquest vi bega lo pacient tots vespres con será colgat e menuch (*mengi*) figues bones seques e aquelles hus, que totes les clausures del pit obren".

² Arx. Ant. Mun. Rub. Ord.

³ Arx. Ant. Mun. Llibre d'Almotacenia.